

FILANTROPIE

3. přednáška

Opakování I

- Po roce 1500 odklon od osobních vztahů k abstraktnějším formám sociálních vztahů, k řešením právně fixovaným
- Imperativ práce a prevence zahálky

Opakování II.

- Dobročinnost počátku novověku formovala doporučení merkantelistů
- Doktrína obchodní bilance
 - Obchodní ochranářství
 - Specifická struktura vývozu a dovozu
 - Mzdy, populace a spotřeba
- Labore nutrior, labore plector

Počátky moderní filantropie

- Charita – tišení bolesti
 - Konkrétní a individuální
- X
- Filantropie – léčba nemoci
 - Abstraktní a institucionální
- Moderní filantropie se rodí v Londýně v okamžiku, kdy občansky smýšlející jednotlivci přejali pro dobročinné účely podobu akciové společnosti a dobročinnost začali provádět na světských principech
- Inovace se rychle šíří za oceán

American way

- Amerika prochází ve zkráceném cyklu tím, čím kontinentální Evropa
- Mezi prvními osadníky puritáni z Anglie, založili osadu Plymouth (1620) a jeho okolí (1629)
- John Winthrop a „Město na kopci“

Americká tradice charity

- John Winthrop – náboženský vůdce
- Massachusetts Bay Company v roli vlády
- Dobročinnost probíhala v rámci komunity
 - Individuální osobní péče hmotného charakteru
 - Výpomoc v rámci komunity (sirotci, staří lidé)
 - Vliv kontinentální tradice – disciplína, místní x cizí, zasloužilí x nezasloužilí
- S rostoucím vlivem obchodního étosu (po polovině 18. století) posun ve vnímání charity od všeobecné bratrské lásky k almužnictví

Znovuobjevení prevence zahálky

- 20. a 30. léta 19. století poznamenána turbulentním rozvojem raného kapitalismu
- Narušování homogenních komunit, růst počtu nezaměstnaných → strach z chudých
- Chudoba začala být považována za důsledek lehkomyšlnosti a neřesti
- Tradiční problém měl tradiční řešení – vytěsnění chudých mimo komunitu, do pracovních domů a chudobinců

Americká tradice filantropie

- Benjamin Franklin (1706-1790) – „Nejlepší službou Bohu je činit dobro člověku“
- Ujal se vytváření společností zaměřených na obecné blaho
- Usiloval o odstranění chudoby tak, že pomáhal chudým, aby si pomohli sami

Velká dobročinná hnutí 1. pol. 19. stol.

- „Dobročinnost souvisí se sebezdokonalováním“
 - Rozšíření myšlenky příchodu Posledního Soudu – Millennialism
 - Odmítnutí nauky o predestinaci – jednotlivec nyní mohl radikálně změnit (nejen) svůj osud
-
- Východiska pro dvě velká společenská hnutí – Hnutí za abstinenci a hnutí za zrušení otroctví

Hnutí za abstinenci

- Skutečný sociální problém
- Hnutí přesvědčovalo prostřednictvím racionálních argumentů, nikoliv prostřednictvím zákonné prohibice (až na pokus v 60. letech)
- Cestující lektoři, knihy, písně, divadelní představení
- Abstinence vynucována na pracovištích – zaměstnavateli, později i odboráři

Hnutí za zrušení otroctví

- Kolonialisté
- Abolicionisté
- Nutnost zrušení otroctví, ekonomicky dobře etablovaného, prostřednictvím politické akce

Po občanské válce (po 1865)

- První „moderní“ válka – zabíjení na dálku, neosobní a mechanické
- Větší role vlády během války a rozsáhlá korupce vedly k rozšíření negativních postojů k vládním akcím
- Role vlády zredukována na udržování práva, rozvoj společnosti měl zajistit soukromý sektor

Vznik nadací a „vědecká“ dobročinnost

- Impulesem rozvoje soukromé dobročinnosti reakce na rozšíření popularity sociálního darwinismu, která se stala ideologií kapitalismu volné soutěže
- Ekonomice vládly trusty, oblasti dobročinnosti dominovaly velké nadace
- Vědecká dobročinnost vyžadovala vyšetření příčin nouze, poradenství a důkladnou kontrolu, případně snahu o preventivní předcházení vzniku nouze

Významné postavy americké filantropie přelomu 19. a 20. stol.

- Olivia Sage (Russel Sage Foundation)
- John D. Rockefeller
- Andrew Carnegie

Olivia Sage (1828-1918)

- Přejít od osobní dobročinnosti k organizované
- Po smrti manžela množství žádostí o pomoc – přeměřovala je na dobročinnou organizaci Charity Organization Society, aby žádosti prověřovali a vyřizovali
- Systematicky podporovala vzdělávání žen, vlastenecké aktivity a akce na ochranu zvířat
- V roce 1907 založila Russel Sage Foundation pro „zlepšení společenských a životních podmínek v USA“
- Tato nadace zavedla definitivní profesionalizaci sociálních pracovníků

John D. Rockefeller (1839-1937)

- Baptista, celý život odváděl desátek
- Nejlepší investice jeho života v roce 1861
- V době občanské války obchod s masem a solí, později s naftou, v r. 1870 slučuje své aktivity do Standard oil company s kapitálem 1 milión dolarů
- Vede konkurenční boje
- Roku 1902 se rozhoduje věnovat podstatnou část svého jmění na dobročinné účely (různé nadace a ústavy, sloučené později do Rockefellerovi nadace)
- „Pomáhat nejnadějnějším, ne nejpotřebnějším“

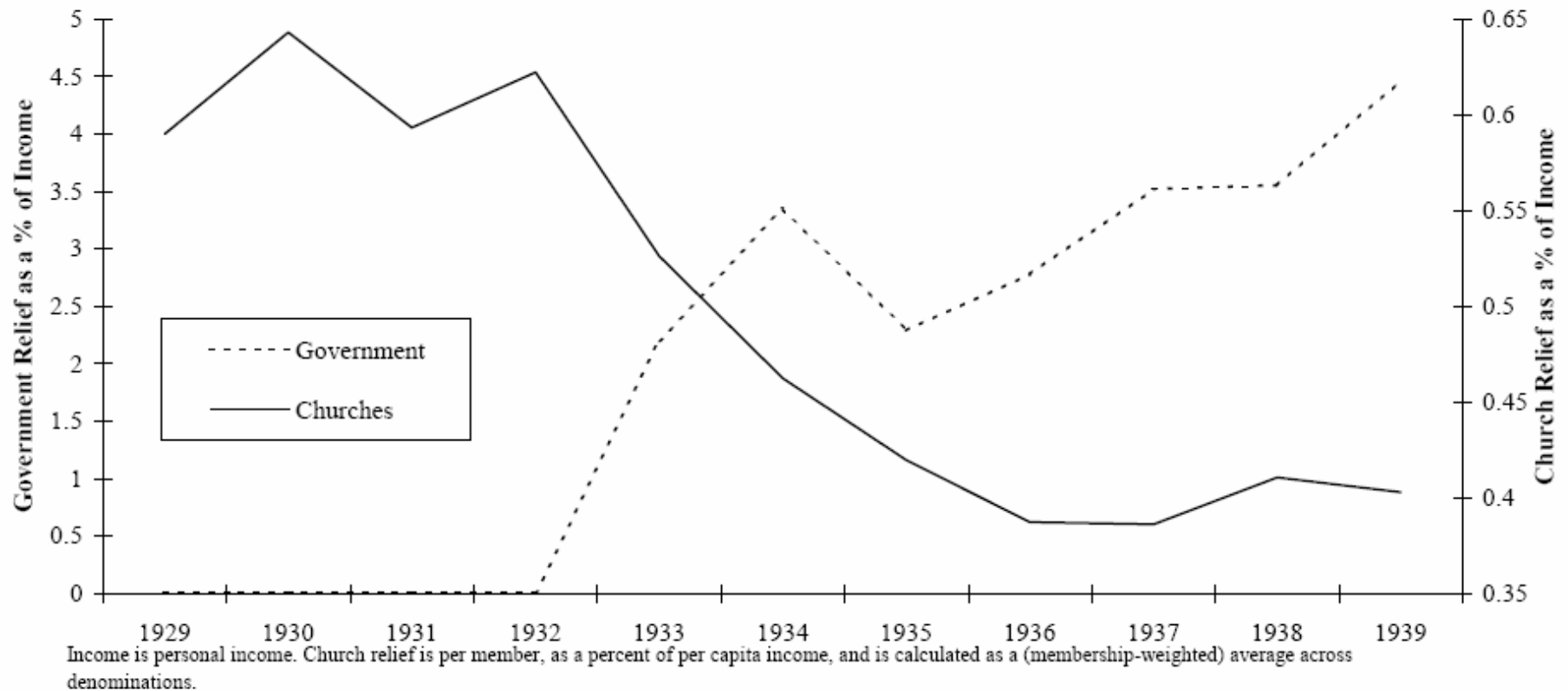
Andrew Carnegie (1835-1919)

- Začal jako údržbář strojů ve 13 letech
- Ve 30 letech již obchoduje s naftou, železem a cennými papíry
- Esej „Evangelium bohatství“
- „Hromadění bohatství těmi, kteří mají schopnost a energii ho tvořit, znamená pro lidstvo nikoliv zlo, ale dobro“ ... „Člověk, který umírá jako boháč, umírá v hanbě“.
- Doporučení bohatým, jak vydávat peníze

„Nový úděl“ F.D. Roosevelta (30. léta 20. století)

- Nové rozdělení hranic mezi státními a soukromými aktivitami
- Veřejně prospěšné práce
- Minimální mzda
- Zákon o sociálním zabezpečení
 - Vytvoření penzijního fondu
 - Programy podpory v nezaměstnanosti
- Vytěsňovací efekt

Figure 1: Government and Church Relief during the Great Depression

Tři vlny vzniku nadací

- 1. na přelomu století, zaměřovala se především na rozvoj vzdělávání a získávání různých informací
- 2. po druhé světové válce se zaměřovala na analýzu a formulování veřejných politik
- 3. vlna vzniku nadací se datuje od 60. let, usilovali o změnu ve společnosti. Objevily se rozdíly mezi liberálními a konzervativními nadacemi

Diskuse – proč (ne-)souhlasíte s následujícími tvrzeními

- Je nevhodné užívat soukromé fondy k ovlivňování veřejné politiky
- Aktivity nadací zasahují do demokratických procesů
- Peníze nadací jsou „krvavé“ a tudíž pokrytecký způsob podlézání veřejnosti ve snaze napravit obraz loupeživých podnikatelů
- Boháči zakládající nadace by udělali lépe, kdyby dávali vyšší mzdy pracujícím
- Ekologové nemohou přijímat peníze od firem znečišťujících životní prostředí

Příště ...

- Segmentace dnešních dárců a jim odpovídající strategie Fundraisingu